

Gemeente : Groningen
Plan : Openbaar vaarwater 2019
Betreft : Tekstvoorstel bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid
Opsteller : Raymond Overkempe
Datum : 14 mei 2019

In het kader van externe veiligheid heeft Veiligheidsregio Groningen de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor het plangebied 'Openbaar vaarwater 2019' te Groningen beoordeeld. De aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid zijn relevant voor de ruimtelijke afweging (verantwoording groepsrisico). Daarnaast adviseren wij op basis van Wet veiligheidsregio's art. 2 en 3 de brandweezorg binnen het plangebied.

Door een wijziging van het Bouwbesluit (2018), moeten woonschepen gezien worden als (drijvende) bouwwerken. Daarmee is het nodig om bouwregels voor woonschepen op te nemen in een bestemmingsplan.

De woonschepen bevinden zich binnen de invloedsgebieden van diverse transportroutes, inrichtingen en hogedruk aardgasbuisleidingen. Een overzicht van de risicobronnen is reeds door de omgevingsdienst Groningen beschreven. Voor het bestemmingsplan openbaar vaarwater 2019 is hierdoor een beperkte verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk.

Om u te ondersteunen bij de invulling van de verantwoording van het groepsrisico, heeft Veiligheidsregio Groningen de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid beoordeeld. De bevindingen staan hieronder. Het advies van veiligheidsregio Groningen heeft vanwege het grote plangebied een algemeen karakter. Indien noodzakelijk geacht, gaat het advies wel in op specifieke locaties van de woonschepen.

Bestrijdbaarheid

Bij bestrijdbaarheid gaat het om de mogelijkheden tot voorbereiding van de bestrijding en beperking van de omvang van een calamiteit. Om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken, is het van belang dat de hulpverleningsdiensten niet worden belemmerd in de uitvoering van hun hulpverlenende taken. Om de bestrijdbaarheid goed te kunnen beoordelen, is gekeken naar:

- bereikbaarheid van het plangebied en de risicobronnen;
- bluswatervoorzieningen binnen het plangebied en nabij de risicobronnen.

Bereikbaarheid

Het plangebied en de risicobron zijn beoordeeld op de bereikbaarheid voor de hulpdiensten. Om te bepalen of de hulpdiensten tijdens calamiteit voldoende snel kunnen optreden, is de opkomsttijd beoordeeld. Om te bepalen of het plangebied en de risicobron bovenwinds (met de windrichting mee) kunnen worden benaderd, is de tweezijdige bereikbaarheid beoordeeld. Hieruit blijkt het volgende:

- De meeste woonschepenlocaties liggen binnen een opkomsttijd van 6-8 minuten. De locaties aan de Noord Willemskanaal (locaties 15,16,17) en Boterdiep (locaties 20,21,22) bevinden zich binnen een opkomsttijd van 8-10 minuten.
- De woonschepen zijn in bijna alle gevallen tweezijdig bereikbaar. Alleen langs het Noord-Willemskanaal (locatie 17) zijn de woonschepen ééNZijdig bereikbaar.
- De bereikbaarheid in de vorm van toegankelijkheid van de woonschepen wordt bemoeilijkt vanwege de ligging op het water. Een inzet kan hierdoor enige vertraging opleveren.

Bluswatervoorzieningen

Het plangebied en de risicobron zijn beoordeeld op de aanwezigheid en de beschikbaarheid van bluswatervoorzieningen. Om te bepalen of de brandweer snel kan beschikken over voldoende bluswater, is de beschikbaarheid van zowel primaire (brandkranen) als secundaire (open water) bluswatervoorzieningen beoordeeld. Hieruit blijkt het volgende:

- Een woonschip op het water betekent niet expliciet dat de brandweer ook de beschikking heeft over open water (secundaire bluswatervoorziening). Er zijn meerdere factoren van invloed, voordat de brandweer gebruik kan maken van deze secundaire bluswatervoorziening.

Een secundaire bluswatervoorziening (open water) heeft bijvoorbeeld een langere opbouwtijd ten opzichte van een primaire bluswatervoorziening (brandkraan) en dient door een tankauto spijt tot enkele meters van het watterand benaderbaar te zijn;

- voor de locaties langs de Noord-Willemskanaal en Boterdiep zijn geen primaire bluswatervoorzieningen in de vorm van ondergrondse brandkranen aanwezig. Voor de overige locaties zijn voldoende ondergrondse brandkranen aanwezig;
- voor de bovengenoemde locaties is de brandweer aangewezen op het aanwezige water op de tankautospuit, of dient een secundaire bluswater voorziening opgebouwd worden;
- langs de risicobronnen zijn voldoende bluswatervoorzieningen aanwezig.

Veiligheidsregio Groningen beoordeeld de bestrijdbaarheid voor het voorgenomen ruimtelijke besluit als voldoende. De gemeente Groningen dient zich hierbij bewust te zijn dat locatie 17 alleen éézijdig bereikbaar is en het ontbreken van een primair bluswatervoorziening vertraging voor de repressieve inzet kan betekenen.

Zelfredzaamheid

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mogelijkheden voor personen in het invloedsgebied van een risicobron, om zichzelf in veiligheid te brengen. Belangrijk aspect hierbij is, dat zij zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar zonder daadwerkelijke hulp van de hulpverleningsdiensten, bijvoorbeeld door te vluchten of te schuilen. Het is noodzakelijk dat mensen zich bewust zijn van de risico's en handelingsperspectieven. De mate van zelfredzaamheid in het rampgebied is bepalend voor de omvang van de hulpverlening tijdens een ramp of een zwaar ongeval. Om de zelfredzaamheid van de aanwezige personen te beoordelen, is gekeken naar de volgende aspecten:

- zelfredzaam vermogen;
- mogelijkheden tot vluchten of schuilen
- alarmeringsmogelijkheden.

Zelfredzaam vermogen

- Het voorgenomen ruimtelijke besluit kent geen bestemmingen voor het langdurig verblijf van groepen verminderd zelfredzame personen in het invloedsgebied van de risicobronnen. De toekomstige gebruikers van het plangebied vormen een gemiddelde bevolkingsgroep uit de samenleving, die over het algemeen als zelfredzaam wordt beschouwd.

Mogelijkheden tot vluchten of schuilen

- Vluchten:
Een woonboot als zelfstandige risicobron heeft een beperkte mogelijkheid tot ontvluchten. Een bewoner dient geïnformeerd te worden over hoe te handelen indien er zich een incident voordoet en zich bewust te zijn van de (on)mogelijkheden.
- Schuilen
Een woonschip biedt een zeer beperkte bescherming indien het effect van een incident over de locaties van een woonschip valt. Indien de veiligheid het toelaat, wordt er geadviseerd om bij voorkeur te vluchten en niet op een woonschip te schuilen.

Alarmeringsmogelijkheden

- het plangebied ligt binnen het sirenebereik van het bestaande Waarschuwing en Alarmering Systeem. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft bekendgemaakt, vanaf 2017 in fases met de WAS-sirenes te willen stoppen;
- eind 2012 is NL-Alert geïntroduceerd. Met NL-Alert kan de overheid mensen in een rampgebied en in de directe omgeving van een (dreigende) noodsituatie met een tekstbericht informeren via de eigen mobiele telefoon. Daarnaast wordt in de toekomst bij grote rampen alarm geslagen via onder meer calamiteitenzenders, geluidswagens en sociale media. Hierdoor is een snelle alarmering in het hele plangebied mogelijk.

Advies zelfredzaamheid

Veiligheidsregio Groningen adviseert indien de veiligheid het toelaat, om in geval van een incident nabij een woonschip bij voorkeur te vluchten. Daarnaast adviseren wij om de bevolking bij een ramp niet alleen via het bestaande WAS netwerk te alarmeren maar ook op een andere wijze (NL-Alert, social media, televisie, radio, geluidswagen, enz.).

Conclusie

Ter plaatse van het plangebied is sprake van externe veiligheidsrisico's door het vervoer van gevaarlijke stoffen over diverse transportroutes, inrichtingen of hogedruk aardgasbuisleidingen. Het voorgenomen ruimtelijk besluit ligt binnen het invloedsgebied van deze risicobronnen. Hierdoor is een verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk.

Veiligheidsregio adviseert om u om de volgende maatregelen te treffen.

- *Indien het effect van een incident over een woonschip de bewoners te informeren om, indien mogelijk, veilig te vluchten.*
- *om de bevolking bij een ramp niet alleen via het bestaande WAS maar ook op een andere wijze te alarmeren (radio, NL-Alert, televisie, geluidswagen, enz.).*